

Forssan seudun jätelautakunta

jatelautakunta@forssa.fi

Lausunnon antaminen jätteenkuljetusjärjestelmästä

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry ja SKAL Ympäristöyritykset ry (myöh. SKAL) esittävät, että Forssan seudun jätelautakunnan alueelle sopii parhaiten kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toimivin kaikkien jätejakeiden kuljetuksessa. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä.

Asianosaisuus

Yrittäjäjärjestönä edustamme yksityisiä jätehuoltoyrityksiä. Jäsenyrityksiämme toimii Forssan seudun jätelautakunnan toimialueella. Edustamme asiassa alueen toimijoita/yrityksiä, joten mielipide tulee ottaa huomioon.

Hallintolain 41 §:n mukaan esillä olevassa asiassa tulee antaa vaikuttamismahdollisuus, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Jätelain vaatimukset valmistelulle

Jätelain 646/2011 § 37 [Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus] asettaa vaatimukset sille, mitä seikkoja tulee tarkastella silloin, kun jätteenkuljetusjärjestelmästä päätetään. Vaatimukset ovat seuraavat:

Kunta voi päättää, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun saostus- ja umpisäiliöljetteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa, jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Haluamme korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia.

SKAL

Jätelain vaatimusten täytyminen alueella

1. Ensimmäisenä edellytyksenä on jätelaissa (37§ ja 35 §) todettu seuraavasti: ”Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.”
 - Forssan seudun jätelautakunnan tilaaman selvityksen perusteella (Ramboll 5.5.2023), voidaan todeta, että lautakunnan toimialueella on jätehuollon kuljetuspalveluita tarjolla nykyisessä kuljetusjärjestelmässä kattavasti vakituisille asunnoille.
 - Yritysten tarjonta on alueella hyvää ja niiden välillä on aitoa kilpailua, mikä pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Jätteen kuljetuspalveluita on tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätehuoltoyhtiön mahdollinen kilpailutus supistaisi tarjontaa alueella, jolloin kattavuus ja luotettavuus kärsivät. Kilpailun katoaminen alueelta voi myös nostaa hintoja.
 - Selvityksessä tuodaan esille, että alueen liittymisaste vaihteli kunnittain 58 prosentista 89 prosenttiin. Vaikka jätteenkuljetuspalvelua on saatavilla kattavasti koko alueella, niin esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen jätettä viedään kotien jäteastioihin. Alueella on myös kimppa-astioita, mutta kaikkia kiinteistöjä ei ole merkitty kimppa-astiaan kuuluvaksi jäseneksi.
2. Toisena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:
 - Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusyritykselle, joista aina seuraa suuri ongelma kuljetusten toiminnan kannalta.
 - Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa samaan kuormaan yhdyskuntajätteen kanssa voidaan ottaa myös yritysten ja teollisuuden jätettä, mikä tehostaa kuljetuksia.
 - Jäteyhtiön kilpailutus hävittää ylimääräisen kuljetuskapasiteetin alueelta.
 - Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.
 - Kunnallisen toimivuuden ja alueellisen kehittämisen pitää perustua jätehuoltoviranomaisen, alueen kunnallisen jätehuoltoyhtiön ja alueen yksityisten yritysten hyvään yhteistyöhön.

- Forssan jätelautakunnan teettämässä selvityksessä käy ilmi jätehuoltoviranomaisen resurssien riittämättömyys. SKAL haluaa korostaa, että jätteenkuljetusjärjestelmästä riippumatta jätehuoltoviranomaiselle on taattava riittävät resurssit, eikä viranomaisvastuuta voi siirtää kuntayhtiölle. Jätehuollon toimivuuden, jätehuoltoviranomaisen vastuutehtävien hoitamisen sekä jätehuoltorekisterin ylläpitämisen osalta on keskeisen tärkeää ylläpitää ja kehittää yhteistyötä jätehuoltoviranomaisen sekä jätehuoltopalvelua tuottavien toimijoiden kesken.
 - Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei aiheuta jätelain mukaista ympäristö- ja terveyshaittaa. Nykyinen kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmä on tehokas toimintatapa, joka mahdollistaa myös haja-asutusalueilla toimivien yritysten kustannustehokkaan jätehuollon.
3. Kolmantena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:
- Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys.
 - Jos palvelu ei yrityksessä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.
 - Päivystys toimii 24 tuntia/vrk.
 - Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa paremmin uudet innovaatiot alalle.
 - Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät. Tämän seurauksena on kuljetusyrityksiä, jotka ovat joutuneet lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.
 - Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa kuljettajien työsuhdeturva vaarantuu. Kilpailutus voi viedä yritykseltä liiketoiminnan, josta pahimmassa tapauksessa seuraa työpaikkojenkin lakkaaminen.
 - Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa pätkätöiksi, epävarmuus lisääntyy ja yrityksen on vaikea saada ammattitaitoista työvoimaa.
 - Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
 - Jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
 - Jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät suunnitellut vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet

velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

Yhteenveto

SKAL katsoo, että Forssan seudun jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Alueen jätteenkuljetusta ja kiinteistöjen liittymisastetta voidaan vahvistaa paremmalla jätehuoltoviranomaisen, kunnallisen jätehuoltoyhtiön ja yksityisten yritysten välisellä yhteistyöllä.

Mielestämme suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan, ja tässä tapauksessa myös jätehuoltojaoston tehtävänä, on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Helsingissä 24.1.2025

Anssi Kujala
toimitusjohtaja
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Lasse Kontiola
toiminnanjohtaja
SKAL Ympäristöyritykset ry